

**Ekspertyza ornitologiczna dla budynku Pałacu
Larischa, zlokalizowanego przy ul. Brackiej 12,
Pl. Wszystkich Św. 6**

ORNITOLOG KRAKÓW

Królewska 65
30-081 Kraków

KONTAKT

kom. 574 496 209
ornitolog.krakow@gmail.com
www.ornitolog.krakow.pl

ZADANIE

Ekspertyza ornitologiczna dla budynku Pałacu Larischa, zlokalizowanego przy ul. Brackiej 12 /
Pl. Wszystkich Św. 6

AUTORZY OPRACOWANIA:

Michał Dworak | zespół Ornitolog.Krakow.pl

MICHAŁ DWORAK
70-542 Szczecin, ul. Sienna 7
NIP 8512916195 REGON 321531329
www.michal-dworak.pl

Kraków, grudzień 2019 rok

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
2. METODYKA WYKONYWANYCH OBSERWACJI	4
3. WYNIKI	5
4. ZALECENIA DOTYCZĄCE PROWADZENIA PRAC REMONTOWYCH	8
5. ZAPEWNIENIE SCHRONIEŃ	10
6. PRZEPISY PRAWNE CHRONIĄCE PTAKI	12
BIBLIOGRAFIA	12
LITERATURA	13
ZAŁĄCZNIK 1	15
ZAŁĄCZNIK 2	16

1. WSTĘP

Niniejszą dokumentację sporządzono w związku z pismem Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Kraków z dnia 27.11.2019 rok znak AU-01-2.6740.3.95.2019.RKB oraz w celu opisanie i określenia wpływu na gatunki ornitofauny objęte ochroną (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt) remontu elewacji budynku Pałacu Larischa, zlokalizowanego w Krakowie przy ul. Brackiej 12 / Pl. Wszystkich Św. 6

2. METODYKA WYKONYWANYCH OBSERWACJI

Oceny przyrodniczej dokonano na podstawie wizji terenowej przeprowadzonej w dniu 12.12.2019 r. w godzinach porannych 8:00 – 12:30. Inwentaryzację ornitofauny przeprowadzono korzystając z metody obserwacji aktywności. Obserwacje prowadzono z wykorzystaniem lornetki OLYMPUS EXWP 8x42, lunety Nikon FIELDSCOPE 20x60.

Niewielka powierzchnia na której prowadzono prace umożliwiła jej dokładne oględziny, które polegały na obserwacji budynku wraz z otoczeniem w promieniu ok. 10m. Budynek kontrolowano również pod kątem obecności szpar, wnęk i ubytków w elewacji. Skontrolowano także poddasze przedmiotowego budynku.

Obserwacje poszczególnych fragmentów przedmiotowego budynku możliwe do objęcia wzorkiem, tj. jedna elewacja, trwała nieprzerwanie przez godzinę. Taki czas obserwacji jest wystarczający, aby z dużą dozą pewności założyć, iż budynek nie jest zajmowany przez awifaunę. Należy zaznaczyć, że obserwacje były prowadzone ostrożnie, nie zbliżając się za bardzo do obiektu, aby nie płoszyć ptaków próbujących wrócić do gniazda.

Cele obserwacji:

- określenie czy przedmiotowy budynek jest wykorzystywane jako miejsce gniazdowania ptaków, jeśli tak to jakie gatunki, w jakiej liczebności występują oraz gdzie zlokalizowane są te miejsca;
- określenie potencjalnych miejsc, które mogłyby być zajęte przez ptaki, przed rozpoczęciem prac na przedmiotowym budynku, dokładna lokalizacja tych miejsc;
- zaproponowanie optymalnych metod by zminimalizować ryzyko pokrywania się terminów zasiedlania przez awifaunę przedmiotowego budynku z pracami;
- konieczność ewentualnego zapewnienia ptakom zastępczych miejsc lęgowych w ramach rekompensaty utraconych, które zostaną zniszczone podczas przedmiotowych prac wraz z propozycją takiej rekompensaty.

Obserwacje ornitologiczne powinny zostać przeprowadzone 2-krotnie w drugiej połowie kwietnia i drugiej połowie maja. Jeśli prace mają być realizowane między 1 września a 31 marca, badania te można przeprowadzić wiosną poprzedzającą remont. Jeśli prace są planowane na okres 1 kwietnia - 31 sierpnia, badania należy przeprowadzić wiosną roku poprzedniego. W szczególnych przypadkach badania mogą być przeprowadzone w innym czasie. Ponieważ nie ma wówczas możliwości identyfikacji rzeczywistego zajęcia budynku przez ptaki, przy szacowaniu potencjalnej szkody i planowaniu działań zapobiegawczych oraz podstawowych, uzupełniających i kompensacyjnych środków zaradczych należy przyjmować maksymalne zasiedlanie przez ptaki, jakie jest możliwe w tego typu budynkach.

3. WYNIKI

Gatunki ptaków zaobserwowane w sąsiedztwie obszaru opracowania podczas żerowania.

Gatunki zaobserwowane podczas inwentaryzacji ornitologicznej:

- Gołąb miejski *Columba livia f. urbana* (ochrona częściowa), ptaki odpoczywające i żerujące,

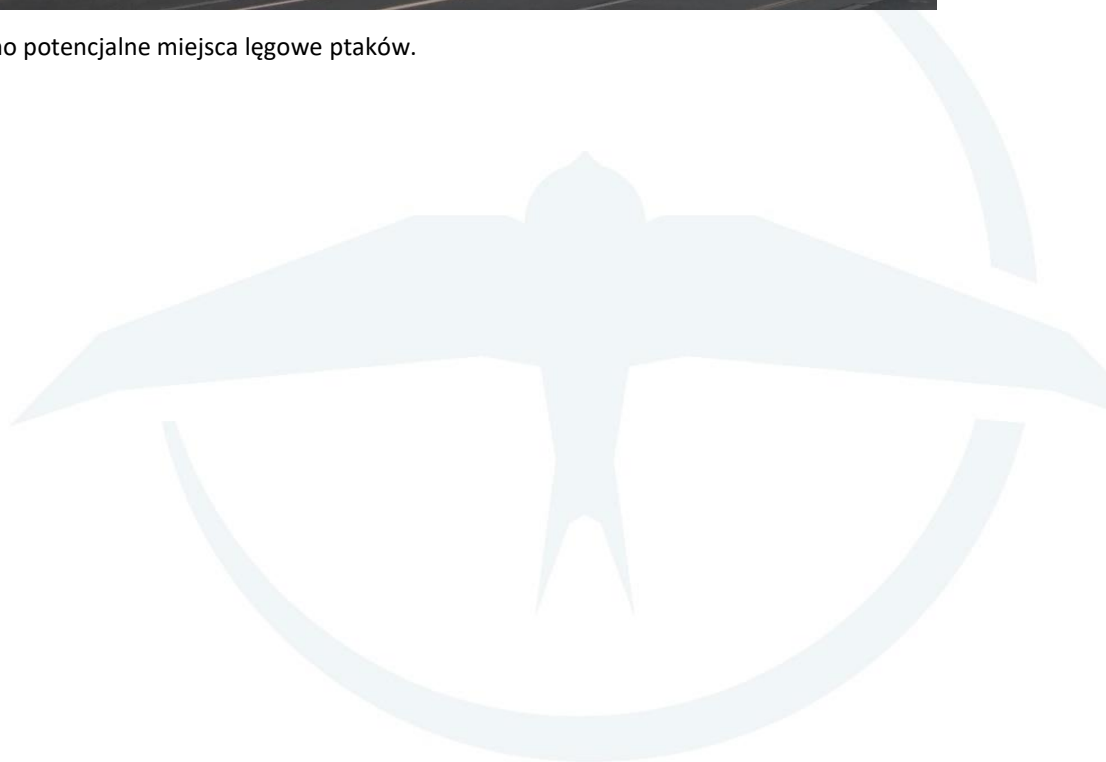
Ponadto stwierdzono ubytki i otwory w elewacji budynku, które są potencjalnymi miejscami lęgowymi i mogłyby być zasiedlone w przyszłości. Na elewacji frontowej stwierdzono 4 otwory przy rynnach spustowych, które są potencjalnym miejscem lęgowym ptaków gatunku wróbel i jerzyk i mogą być zasiedlone przez ptaki w późniejszym okresie. Dwa otwory zlokalizowane są przy ul. Brackiej 12 oraz dwa przy Pl. Wszystkich Św. 6. Podczas inwentaryzacji nie stwierdzono śladów wcześniejszego bytowania ptaków w tych miejscach.

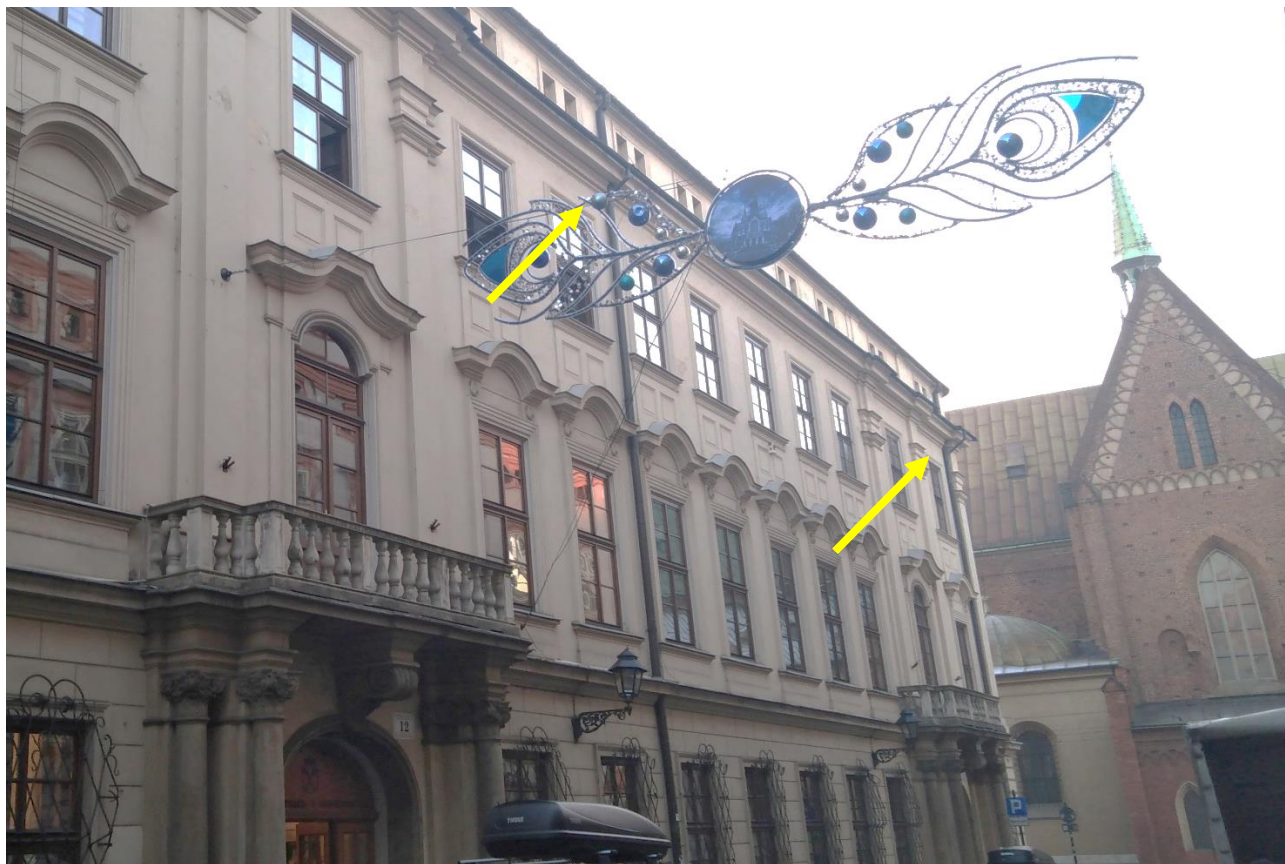
Ze względu na czas prowadzenia kontroli terenowej (poza sezonem lęgowym ptaków) nie można było zaobserwować jerzyków *Apus apus*, które odlatują na zimowiska w pierwszej połowie sierpnia. Należy jednak zaznaczyć, iż miejsca zajmowane przez wróble są czasami wykorzystywane jako miejsca gniazdowania jerzyków.

Fot. Na zdjęciu zaznaczono potencjalne miejsca lęgowe ptaków.

Fot. Na zdjęciu zaznaczono potencjalne miejsca lęgowe ptaków.

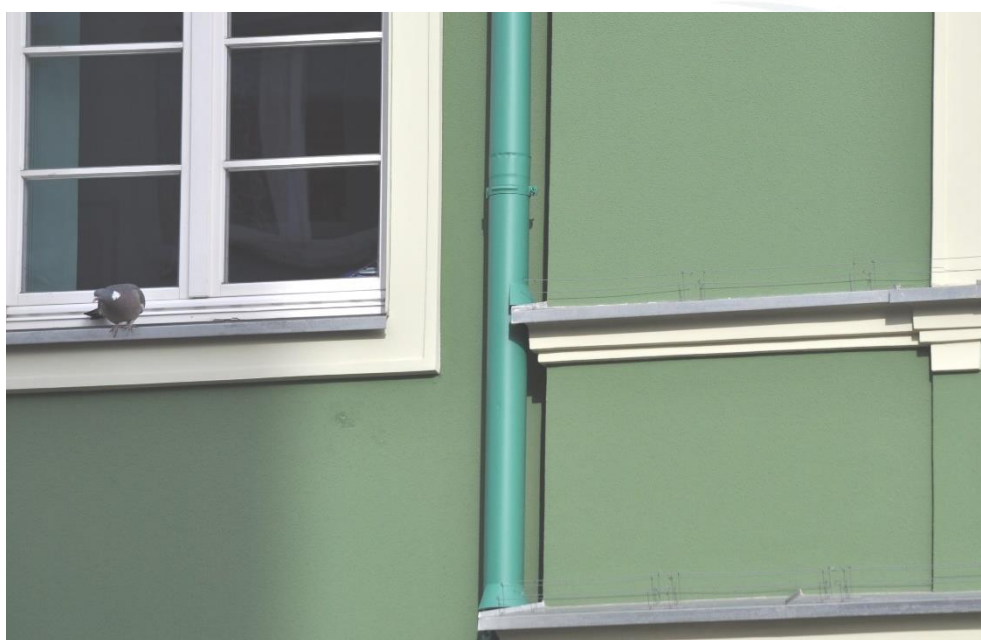
4. ZALECENIA DOTYCZĄCE PROWADZENIA PRAC REMONTOWYCH

Nawet doświadczony specjalista ornitolog może nie wykryć wszelkich potencjalnych miejsc lęgowych ptaków. Dlatego zaleca się, aby przed przystąpieniem do prac remontowych ornitolog jeszcze raz skontrolował budynek. W szczególności dotyczy to tych miejsc (otwory przy rynnach spustowych), które wskazano jako potencjalne miejsca lęgowe wróbli i jerzyków. Optymalnym terminem przeprowadzenia kontroli będzie okres od 15 maja do połowy sierpnia.

W przypadku nieumyślnego zniszczenia gniazda z lęgiem, należy przerwać prace i niezwłocznie wezwać przyrodnika, który zdecyduje o odpowiedniej formie udzielenia pomocy bądź

umieszczeniu w odpowiednim ośrodku rehabilitacji lub zapewni alternatywne zimowisko. Niezbędny jest, więc ciągły nadzór ornitologiczny nad pracami, w celu podjęcia odpowiednich decyzji.

W przypadku zastosowania na budynku kolców odstrasżających ptaki, należy montować tylko kolce z plastikowymi lub gumowymi zabezpieczeniami na końcach. Uchroni to ptaki przed nabijaniem się na kolce¹. Warto pamiętać, że nieprawidłowe stosowanie tego typu odstrasżaczy, a co za tym idzie narażanie ptaków na zranienie lub śmierć narusza przepisy ustawy o ochronie przyrody. W stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną zabrania ona nie tylko ich umyślnego zabijania, okaleczania, niszczenia siedlisk, ale także płoszenia i niepokojenia (ustawa o ochronie przyrody, art. 52 ust. 1 pkt 1, 4 oraz 11), a każdy kto narusza te zakazy podlega karze grzywny lub aresztu.

Fot. 1. Dobrą praktyką jest stosowanie poziomych drutów uniemożliwiających gołębiom lądowanie. Na zdjęciu grzywacz wybrał parapet, na którym nie ma odstrasżaczy (fot. M. Dworak)

¹ Opinia dotycząca stosowania odstrasżaczy w postaci kolców wydana przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska sygn. DOPozgiz.600.Z.5.2011.dł.

5. ZAPEWNIENIE SCHRONIEŃ

Prace związane z remontem elewacji są niezbędne i korzystne dla środowiska naturalnego jak również gospodarczo, jednak żeby nie przyniosły szkody przyrodniczej, należy zwierzętom zapewnić istnienie odpowiedniej ilości właściwych schronień, przynajmniej minimalnie rekompensujących ilość utraconych miejsc lęgowych (lub potencjalnych miejsc lęgowych) w wyniku remontu.

Liczba alternatyw schronień powinna w pełni równoważyć stratę, z uwzględnieniem ew. rekompensaty za szkody poniesione przez populacje tych gatunków w czasie remontu. Przy czym to zrównoważenie strat należy rozpatrywać w skali lokalnej (np. osiedla, ew. dzielnicy), a nie pojedynczego budynku, na którym czasami może nie być możliwości zamieszczenia odpowiedniej liczby skrzynek. Pamiętać należy o tym, że z reguły nie wszystkie skrzynki są zajmowane przez ptaki, więc ich liczbę trzeba zwiększyć w zależności od gatunku i warunków lokalnych o 50-200% w stosunku do liczby par ptaków gniazdujących na budynku, przed jego remontem.

Alternatywne miejsca lęgowiedla ptaków

W celu rekompensaty utraconych potencjalnych miejsc lęgowych zaleca się:

- zawieszenie co najmniej 4 budek lęgowych dla jerzyków (budki lęgowe betonowe, trocinobetonowe lub keramzytowe)

Fot. Betonowa budka lęgowa dla jerzyków (fot. ptasidom.com)

Fot. Betonowa budka lęgowa dla wróbli. (fot. *ptasidom.com*)

Jeżeli będzie taka możliwość dobrą praktyką byłoby wywieszenie większej ilości budek lęgowych dla ptaków, co przyczyni się do możliwości zasiedlenia tych miejsc przez ptaki oraz pozytywnie wpłynie na podniesienie potencjału lęgowego. Zależy to jednak od dobrej woli inwestora.

Budki lęgowe należy zamontować w miejscach stwierdzenia potencjalnych miejsc lęgowych ptaków.

Nawet doświadczony specjalista ornitolog może nie wykryć wszelkich potencjalnych miejsc lęgowych ptaków. **Dlatego zaleca się objęcie remontowanego budynku nadzorem przyrodniczym.** W przypadku nieumyślnego zniszczenia gniazda z lęgiem, należy przerwać prace i niezwłocznie wezwać przyrodnika, który zdecyduje o odpowiedniej formie udzielenia pomocy bądź umieszczeniu w odpowiednim ośrodku rehabilitacji lub zapewni alternatywne zimowisko. Niezbędny jest, więc ciągły nadzór ornitologiczny nad pracami, w celu podjęcia odpowiednich decyzji.

Niniejsza ekspertyza jest ważna do 1 marca 2020 r. i może ulec zmianie.

6. PRZEPISY PRAWNE CHRONIĄCE PTAKI

Przystępując do jakichkolwiek prac budowlanych lub remontowych, należy pamiętać, o przepisach prawa chroniących ptaki w budynkach.

Mają tu zastosowanie następujące przepisy:

1. Ustawa o ochronie zwierząt z dn. 21 sierpnia 1997 (Dz. U. 2013 r., poz. 856 z późn. zm.);
2. Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 (Dz. U. 2015 r., poz. 1651 z późn. zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183);
4. Ustawa prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 (Dz. U. 2016 r., poz. 290);
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks Karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.);
6. Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dn. 13 kwietnia 2007 (Dz.U. 2014 r., poz. 1789 z późn. zm.);
7. Ustawa prawo ochrony środowiska z dn. 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.).

BIBLIOGRAFIA

Akty prawne:

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks Karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183);

Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 (Dz. U. 2015 r., poz. 1651 z późn. zm.);

Ustawa o ochronie zwierząt z dn. 21 sierpnia 1997 (Dz. U. 2013 r., poz. 856 z późn. zm.);

Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dn. 13 kwietnia 2007 (Dz.U. 2014 r., poz. 1789 z późn. zm.);

Ustawa prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 (Dz. U. 2016 r. , poz. 290);

Ustawa prawo ochrony środowiska z dn. 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2013 r. , poz. 1232 z późn. zm.).

LITERATURA

Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P., Jerzak L., Zbyryt A., Ochrona ptaków w mieście. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Gorzów Wielkopolski 2013;

Busse P. (red), Mały Słownik Zoologiczny. Ptaki. Tom I. Wiedza Powszechna. Warszawa 1990;

Kuczyński L., Chylarecki P., Atlas pospolitych ptaków lęgowych Polski. Rozmieszczenie, wybiórczość siedliska, trendy. GIOŚ, Warszawa 2012;

Luniak M., Ptaki w budynkach. Stołeczne Towarzystwo Ochrony Ptaków, Warszawa 2010;

Svensson L., Ptaki Europy i obszaru śródziemnomorskiego. Przewodnik Collinsa. Multico, 2012;

Wylegała P., Jaros R., Dzięciołowski R., Kepel A., Szkudlare R., Paszkiewicz R., Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”. Poznań 2009.

Zyskowski D., Zielińska D., Przewodnik do inwentaryzacji oraz ochrony ptaków i nietoperzy związanych z budynkami. Federacja Zielonych GAJA, Szczecin 2014.

Strony Internetowe:

www.gdos.gov.pl

www.lublin.rdos.gov.pl

www.stop.eko.org.pl

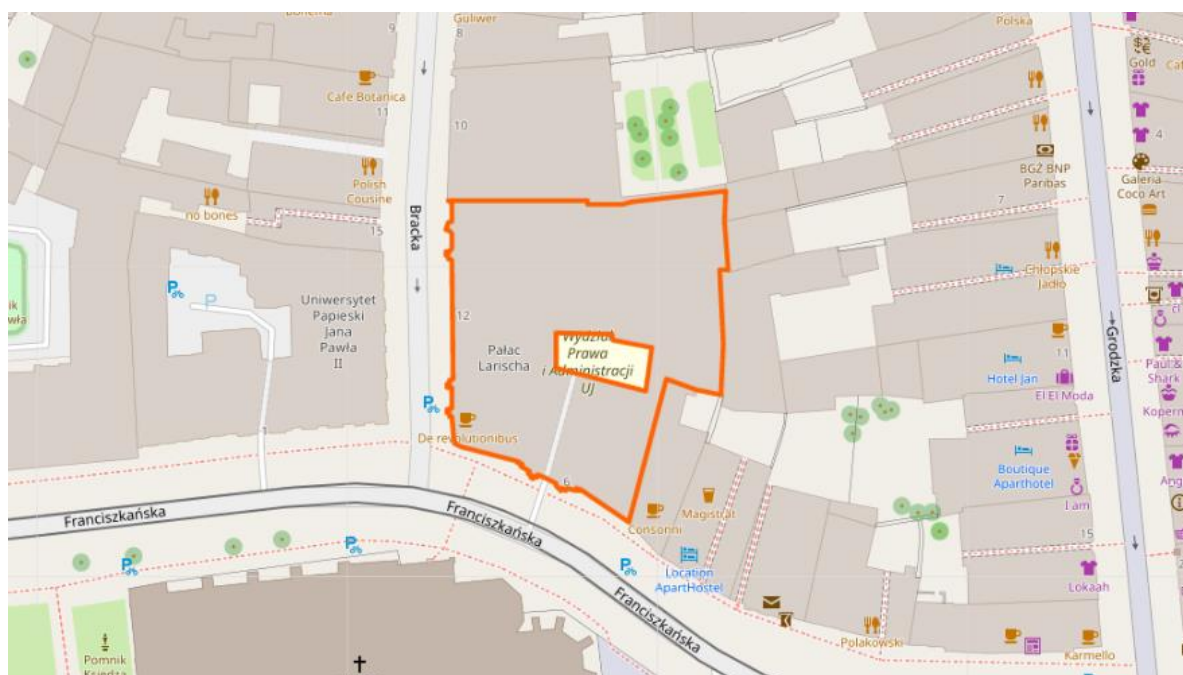
www.warszawa.rdos.gov.pl

MICHAŁ DWORAK
70-542 Szczecin, ul. Sienna 7
NIP 8512916195 REGON 321531329
www.michal-dworak.pl

ZAŁĄCZNIK 1

Lokalizacja inwentaryzacji ornitologicznej.

Ryc. 1. Obszar opracowania - Pałac Larischa, zlokalizowany przy ul. Brackiej 12 / Pl. Wszystkich Św. 6.

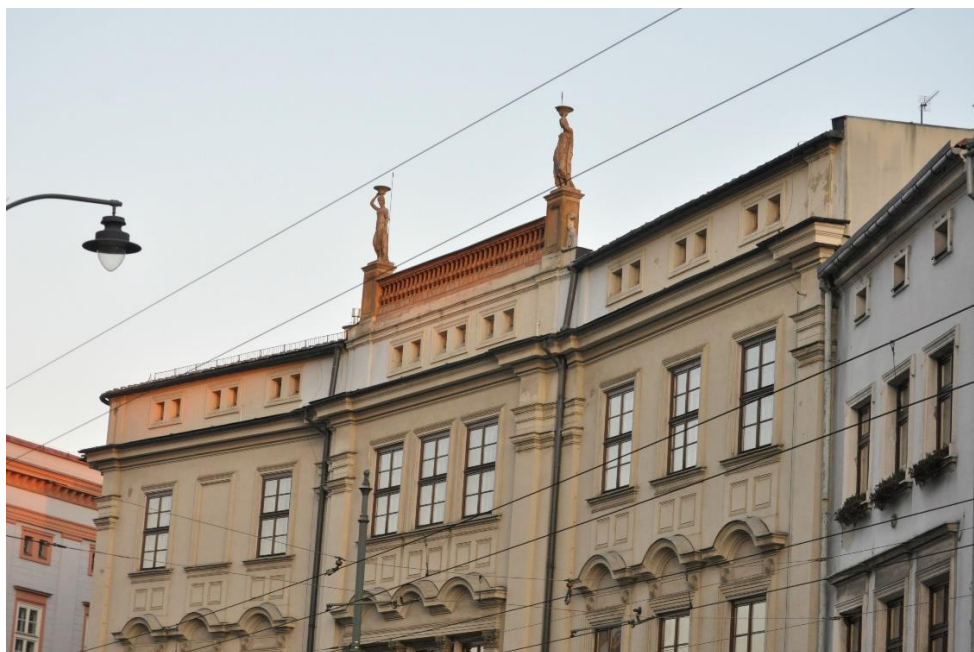
Źródło: © autorzy OpenStreetMap

ZAŁĄCZNIK 2

Zdjęcia wykonane podczas obserwacji ornitologicznych.

Fot. Widok ogólny budynku – ściana frontowa Pałac Larischa.

Fot. Widok ogólny budynku – ściana frontowa Pałac Larischa.

Fot. Widok ogólny budynku – ściana frontowa Pałac Larischa.

Fot. Szczeciny przy rurach spustowych to potencjalne miejsce lęgowe ptaków.

Fot. Widok ogólny budynku – ściana frontowa od ul. Brackiej.

Fot. Widok ogólny budynku – ściana frontowa od ul. Brackiej.

Fot. Dach budynku.

Fot. Dach budynku.

Fot. Dach budynku.